

Virkeligheden er bestemmende for dens Forhold til Befolkningen og Udviklingen i Folket, det viser jo klart hele den skridtvise Fremgang, som Oppositionen har vundet overfor Regjeringen. Medens det ellers altid er Regnet paa en Regjerings Kraft og Myn- dighed, at den forstaar at samle omkring sig større og større Starer og splitte i mindre og mindre Hobe, som den let kan overvinde hver for sig, dem, der ere dens Modstandere, er Udviklingen her i Landet i de sidste Aar netop gaet i den modsatte Retning, og det Særlyh har viist sig, at jo længere Regjerin- gen har siddet ved Magten, og jo fastere den har hævdet sin Ret, og udelukkende Ret, til at blive ved Magten, desto mere er dens Tilhængeres Skare bleven opløst, desto mere er dens Modstanderes Grupper blevene sam- lede, og der har næppe været noget Dieblif i vort hidtilværende konstitutionelle Liv, hvor det i den Grad som nu maa siges, at en stor samlet Skare staar lige over for Re- gjeringen, beredt til at tage Konsekventerne af sit Standpunkt som Opposition. Men at det har været Frugten af vor politiske Ud- vikling, har bidraget til den store Ulykke for vor Udvikling, at Respekten overfor Autori- teten er bleven undergravet, fordi man ikke har set, at denne Autoritet har været repræ- senteret ud fra de rette Grundfætninger, ud fra de Grundfætninger, der ere Udtrykket for den Aand, af hvilken Grundloven er baaren, Oppositionen har følt det saaledes, og mange Mænd i Landet, der tidligere have staaet udenfor al Politif, ere derved blevene dragne med ind i den praktiske Deltagelse i Politiften, fordi de have følt, at det, Kampen i Virke- ligheden staar om, er om, hvorvidt den de- mokratifke Aand, af hvilken vor Grundlov er udspunget, skal være den herskende i Landet, eller om Absolutifsmen i en ny Form, For- men af Mindretalsregimentet, skal fjernes og afløse den demokratifke Tilstand. Det er og- saa Aarsagen til, at de, der tidligere have staaet paa Regjerings Side, En for En ere dragne bort fra den, saa at den nu kun staar med en lille Skjoldvagt, en Skjoldvagt, der maaffe betegner dem, der have den Trofasthed i sig, at de ville holde ved det, som de en Gang have sluttet sig til, men som ikke i Virkeligheden betegner en Magt i det Land, hvori vi leve. Og naar saaledes Regjeringen er havnet i Magtesløshed, er det dog i Vir- keligheden ikke blot en Ulykke for Regjeringen, men en Ulykke for Landet, og intet Land kan være tjent med i Længden at have en Re- gjering, hvis Program er Magtesløshed. Der er for lidt siden talt om, at Oppositionen havde det Program at føre Wisnepolitif. Jeg tror, at det er en misforstaaet Opfattelse

af, hvad den Proses „at visne“ vil sige. Man visner ikke i Kraft af et Program; man visner, naar de naturlige Forudfætninger ere til Stede for, at en saadan Tilstand skal ind- træde, og naar Wisnepolitiften er bleven den gølge Orken, i hvilken vort konstitutionelle Liv er mundet ud, ligger det netop kun i den nødvendige Udvikling, der maa foregaa, naar ikke det hele Statsmaskineri er i Orden i sine allerførste og simpleste Grundtræk; og det vil være Alle klart, hvorledes denne Wisnen ikke er et ensidigt Greb af et enkelt Parti, men i Virkeligheden er en Tilstand, under hvilken alle Faktorer i vort Samfundsliv have maattet lide, og der er næppe nogen, der inderligere end hele den store Del af Befol- kningen, der i dette Dieblif staar samlet mod Regjeringen, ønsker, at vi maa komme ud over en saadan henvisnende Tilstand, komme ud over den ved, at det, der var denne Hen- visnens Aarsag, bliver fjernet. Naar man taler om, at man beklager Wisnepolitiften, er der dog i Virkeligheden ingen Mening i dette Standpunkt, medmindre man søger den letteste og sikreste og mest praktifke Vej til at komme ud over denne Tilstand paa, og naar man nu Aar ud og Aar ind har prøvet paa at faae Befolkningen til at forandre Standpunkt, naar man gennem atter og atter gjentagne Dpløsninger stadig har faaet Svaret stærkere og stærkere tilbage: Det, vi længes efter, er et nyt Grundlag for den Maade, hvorpaa Landet regjeres — maatte omsider maaffe dog det Dieblif være kommet, i hvilket det er naturligt at vende sit Blik en anden Vej og sige: da vi ikke kunne omstabe Folket og der- for heller ikke kunne omstabe det Thing, der nu sidder inde, er der maaffe dog andre Fak- torer i Regjeringsmaskineriet, der kunne om- stables. Lad os derfor prøve, om vi ikke ad den Vej kan naae det, som alle Mænd i Lan- det dog sukke efter: virkelig regelmæssige politifke Tilstande. Og kraftigst mener jeg, at netop dette Dufte maa træde frem hos dem, der dybt føle, at en stadig Henvisnen ikke er til Gode for et Land. Netop jo mere Tilstanden saaledes bliver samlet om enkelte klare Punkter, desto nærmere turde vel det Dieblif være, i hvilket vi ogsaa komme til at staa over for en Forandring. Saa længe man vikler sig ind i Hensyn til den eller hin en- kelte Sag, saa længe som Hensyn til, om ikke den Sag kunde tages paa en lidt anden Maade, end den er foreslaact, eller ikke, saa længe saadanne Detailhensyn træde forstyr- rende ind, er der altid Fare for, at Situationens hele Bestaaffenhed kan om- taages, at det ikke staar rigtig klart for Alle, der overhovedet have Sands og In- teresse for offentlige Anliggender, (191)